CHARTA 77: SOUHLASÍM S PROHLÁŠENÍM

AKTIVITA: HLAVA – SRDCE – SVĚDOMÍ

Anotace:	Aktivita zaměřená na vznik Charty 77 a reakci komunistického režimu je určena především žákům středních odborných škol a středních odborných učilišť. Prostřednictvím části filmu se žáci seznámí s významem této občanské iniciativy a zamyslí se nad otázkami občanské odvahy a solidarity. Aktivita využívá princip *Hlava – Srdce – Svědomí* a vede žáky k uvědomění, že témata spojená s Chartou 77 mohou být aktuální i dnes.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	OV: společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	OV: OVDS
Klíčové kompetence:	OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: ▪ znají základní fakta o vzniku Charty 77, jejích cílech a reakcích komunistického režimu ▪ se zamýšlejí nad významem občanské odvahy, svobody projevu a solidarity
Délka:	45 **min.** (včetně projekce)
Pomůcky:	▪ **PRACOVNÍ LIST** pro každého žáka
Postup:	1. Na úvod se žáků zeptáme, zda rozumí pojmům *petice, podpisová akce* nebo *veřejné prohlášení*. Společně si stručně vysvětlíme, co znamenají. Poté napíšeme na tabuli otázku: *Co bych podepsal/a?* Žáci navrhují různá témata, která by byli ochotni podpořit svým podpisem – například ochranu přírody, boj proti šikaně nebo pomoc lidem v nouzi. Jejich nápady zapisujeme na tabuli. Na závěr řekneme, že dnes uvidíme příběh lidí, kteří podepsali petici, i když tušili, že jim to může způsobit vážné problémy v osobním i pracovním životě. 2. Rozdáme žákům **PRACOVNÍ LISTY** a upozorníme je, na co se mají při sledování části filmu zaměřit. 3. Následuje **projekce části filmu.** **Poznámka:** Film je rozdělen na 4 kapitoly. Doporučujeme po každé kapitole film zastavit, ujistit se, že žáci rozumí ději a případně s nimi probrat konkrétní pojmy. Je také možné si

	rovnou odpovědět na otázku z **PRACOVNÍHO LISTU Hlava**, která se k zastavené části filmu vztahuje. 4. Po projekci provedeme reflexi pomocí metody *Hlava – Srdce – Svědomí*. **PRACOVNÍ LIST** můžeme promítnout na tabuli. Pro zachycení a zreflektování emocí hned po ukázce začneme s částí **Srdce**. Vyzveme žáky, aby jedním slovem popsali pocity, které v nich film vyvolal. Nekomentujeme ani nehodnotíme jednotlivé odpovědi. Slova zapisujeme na tabuli. Pokud se určité slovo opakuje, uděláme k němu čárku. Můžeme pak vidět, jak film působil na třídu jako celek. **Poznámka:** Využijte další *metody reflexe emocí* po filmové projekci. 5. Otázky z části **Hlava** můžeme vypsat na tabuli. Žáci na ně mohou odpovídat samostatně, případně je rozdělíme do dvojic či menších skupin a každé přidělíme jednu otázku. 6. Následně navážeme poslední částí **PRACOVNÍHO LISTU Svědomí**, ve které si žáci zodpoví jednotlivé otázky a poté mohou sdílet jednu myšlenku s ostatními žáky.
Reflexe:	Klíčová slova zapisujeme do tří sloupců na tabuli a společně diskutujeme: *Jak se naše odpovědi liší? Jaké hodnoty se ve filmu objevily? Jak se liší fakta od emocí a hodnotových soudů?*
Poznámka:	Aktivitu lze upravit tak, že vybereme pouze jednu scénu z filmu a necháme ji žáky reflektovat podle schématu *Hlava – Srdce – Svědomí*.
Zkušenosti z praxe:	Při promítání u učňovských oborů je třeba dát důraz na uvedení tématu. Doporučuji proto lekci zařadit do širšího tématu a navázat ji na výklad z jiných hodin, kde se žáci už seznámí s některým z kontextů, které jsou pro sledování filmu důležité, ať už to jsou lidská práva, nebo moderní české dějiny. Já osobně jsem v jedné třídě měl hodinu zařazenou do tématu lidských práv, kterých se Charta dotýká, a bylo na žácích znát, že tuto tematiku mají v hlavě; k tomu jsem jim před promítáním přidal dobový kontext. Ve druhé učňovské třídě jsem na kontext období Charty 77 až konce režimu v úvodu hodiny zapomněl a žáci se v tématu ztratili. Přínosné bylo rozdat pracovní listy na začátku promítání, nechat je žáky během promítání vyplňovat a následně jim před reflexí části Hlava nechat 2–3 minuty na práci ve dvojicích, kde si odpovědi doplnili a sjednotili. Pak jsme postupovali podle metodického postupu dál. Doporučuji také během filmu snímek párkrát stopnout a ujistit se, že žáci ději rozumí. Na maturitním oboru s tím nebyl problém, ale na učňovských jsme si tak mohli dovysvětlit některé pojmy a události. Mgr. Jan Čech, Obchodní akademie a Střední odborná škola generála Františka Fajtla

CHARTA 77: SOUHLASÍM S PROHLÁŠENÍM

PRACOVNÍ LIST

🧠 Hlava (fakta)

Co jsem se dozvěděl/a?

- Kdy byla založena Charta 77? Kdo stál u jejího zrodu?
- Jakým způsobem reagoval komunistický režim na Prohlášení Charty 77?
- Proč byl založený Výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných (VONS)? Kdo do něj například patřil?
- Jaká událost předcházela konci iniciativy Charta 77?

❤️ Srdce (emoce)

Co jsem při filmu cítil/a?

- Jaké emoce ve vás film vyvolal?
- Který moment vás nejvíce zasáhl? Proč?

⚖️ Svědomí (hodnoty)

Co to pro mě znamená?

- Kdybyste měli sami založit iniciativu, čemu by se věnovala?
- Podepsali byste něco, s čím souhlasíte, i kdyby vám kvůli tomu hrozily problémy? Co by při vašem rozhodování hrálo roli? Změnila se vaše odpověď po zhlédnutí filmu?
- Jakou roli podle vás hraje solidarita, když je někdo kvůli svým názorům pronásledován? Co mohou pro takového člověka udělat ostatní?